

Overser bekymringer

En mannlig pasient kommer til en indremedisiner med sine pusteproblemer. Han er urolig og bekymret. Mens legen, halvveis med ryggen til, leser journalen, forteller pasienten stille om konas bortgang og at pusteproblemene kom på den tiden. Det er nå tre år siden han ble enkemann. Legen ser på mannen, og oppfølgingsspørsmålet er:

– Røyker du?

Scenariot er fra virkeligheten, og er ikke unikt. Hendelser som dette, og mange tilsvarende, ble observert da en doktorgradsstipendiat fra Universitetet i Tromsø skulle synliggjøre hvordan legene håndterer moralske verdier.

Avhandlingen viser at leger ikke fokuserer på pasientenes personlige bekymringer, skriver forskning.no.

– Mange pasienter prøver å si noe om hvordan de har det personlig, og det overrasket meg å se hvor systematisk disse temaene ble avvist av legen, sier lege og stipendiat Kari Agledahl.

Hun mener leger i stor grad overser den personlige delen av pasientenes kommunikasjon.

– Pasientenes personlige bekymringer blir systematisk oversett av legene. For å bruke sin biomedisinske kunnskap om anatomi og organfunksjoner til å hjelpe pasientene, forholder de seg ofte til pasientene som objekter.

– For pasienter innebærer det et moralsk overtramp å bli avvist og behandlet som objekt, og det kan oppleves som svært ubehagelig for dem, fortsetter Agledahl.

Doktorgraden hennes bygger på omfattende datamateriale hentet fra to kvalitative studier; en med observasjoner og intervju med 17 leger fra allmennpraksis og sykehus, og en med observasjon av 101 videoopptak av

lege-pasient-konsultasjoner på sykehus.

– Jeg ønsker ikke å kritisere legene. Det er noen umulige idealer de har å leve opp til, og de ønsker oppriktig å hjelpe pasientene sine. De er både høflige og vennlige, men de bryr seg ikke om hva pasientene egentlig forteller.

– Alt de er interessert i er det medisinske, sier Agledahl, som også har funnet at legene har denne upersonlige pasienttilnærmingen uavhengig av alder og kjønn.

Reduserer feilbehandling

Har du noen gang kommet hjem fra sykehuset med en gjenglempt saks i magen? Dette skyldes sannsynligvis at kirurgen hadde klokkeetro på en perfekt hukommelse, skriver På Høyden.

Uheldige hendelser rammer mange pasienter på norske sykehus. Tidligere studier viser at dette sjelden skyldes faglig inkompetanse. I stor grad handler det om en overdreven tro på hukommelsen. Ny forskning fra UiB viser at sjekklister kan redusere faren for feilbehandling. – Studien viste at sjekklister er et billig, effektivt og anvendelig verktøy for å redusere uønskede hendelser og dødsfall på sykehus, sier anestesilege Øyvind Thomassen i Norsk luftambulansesom snart disputerer ved Institutt for kirurgiske fag, UiB. Som del av sitt doktorgradsarbeid utviklet og innførte Thomassen en 26-punkts sjekkliste som

ble anvendt før pasienter ble lagt i narkose før operasjon. Det er snakk om samme type punktlistor som piloter bruker før avgang. Sjekklister ble brukt på 500 pasienter ved Haukeland universitetssykehus. Leger og sykepleiere ble intervjuet i etterkant. Thomassens forskning viste at antallet ganger der narkoseteamet ved Haukeland universitetssykehus ikke var optimalt forberedt sank fra 30 til 10 prosent dersom helsepersonellet brukte sjekklister før behandling.

Som del av sitt doktorgradsarbeid besøkte Thomassen blant annet et kjernekraftverk, Forsvarets spesialkommando, og oljebransjen. Dette er høyrisikovirksomheter som daglig bruker sjekklister. Han fant flere likhetstrekk i sikkerhetstenkningen i helsevesenet og fikk mange tips til hvordan man kan forbedre sjekklister i helsevesenet.

– Listene bør utvikles av de som arbeider på gulvet og ikke komme fra ledelsen. Her har helsevesenet mye å lære, sier Thomassen. For at listene skal bli brukt og ikke gå utover dyrebare tid, bør de også være så korte som mulig.

– Det er viktig å ha korte lister og bestemme seg på forhånd hvilke punkter som skal være med.

Thomassens sjekklister tar 90 sekunder å bruke. Dette viser at det er mulig å innføre effektive sjekklister i helsevesenet.

Mye grunnforskning

Norske universitetsforskere skiller seg klart ut ved at de bruker langt mer tid på grunnforskning enn det som er gjennomsnittet for deres kolleger i 13 andre land, skriver Dagens Næringsliv. Dette kommer frem i en fersk rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NI-FU).

45 prosent av de norske forskerne oppga at deres forskning i 2008 i høy grad var grunnforskning eller teoretisk forskning, mens gjennomsnittet for de andre landene var 30 prosent. Norske universitetsforskere jobber dessuten mindre med prosjekter som «skal bidra til et bedre samfunn» enn forskerkolle-